

Парламентарният принцип на вземане на решение с мнозинство гласове унищожава авторитета на личността и поставя на нейно място бройки, съдържащи се в една или друга тълпа. С това парламентаризмът греши по отношение на основната идея на аристократизма, при което аристократизмът съвсем не е длъжен да олицетворява възраждащата се в наши дни обществена върхушка.

Съвременният наблюдател, принуден да чете почти изцяло вестници, не може да си представи какви опустошителни последствия има господството на парламентаризма. Може би само самостоятелното мислене и наблюденията ще му помогнат да разбере същината на това, което става. Преди всичко парламентаризмът е причина за невероятния наплив на нищожни личности в съвременния политически живот. Истинският политически ръководител ще се опита да се отстрани от такава политическа дейност, в основата на която лежи не творчество, а интриги и фалш, чрез които трябва да се завоюва мнозинството. А тъкмо това обстоятелство ще привлича нищите духом хора.

Колкото по-дребнаво е такова духовно джудже и политически търговец, колкото по-ясен му е неговият собствен недъг, толкова повече ще цени онази система, която съвсем не изисква от него нито гениалност, нито великанска сила, а повече уважава селската хитрост на старостта, отколкото мъдростта на Перикъл. При това на този тип не му се налага нито за миг да се мъчи над въпроса за отговорността. Толкова по-малко това му създава грижи, тъй като той предварително точно знае, че независимо от едни или други резултати от „държавното“ му мацане, края на неговата кариера ще бъде един и същ: в един прекрасен ден при всяко положение ще отстъпи мястото си на такъв могъщ умник, какъвто е и той.

За сбирщина от такива народни представители винаги е голямо утешение да виждат в главата на човека онези умствени качества, които са на равнище на собствените им. Само в такъв случай всеки от тези господа може да си достави душевната радост от време на време да показва, че и той не пасе трева. А главното е, че тогава всеки от тях има основание да си мисли: ако може да ни оглави всеки хикс, то защо не може всеки игрек, с какво Боян е по-лош от Иван?

Тази демократична традиция в най-голяма степен съответства на позорното явление в наши дни; а именно: отчаяната страхливост на много от нашите така наречени „ръководители“. Наистина, какво щастие е за такива хора да имат възможността при вземане на сериозни решения да се скрият зад гърба на така нареченото мнозинство.

Наистина, погледнете как такъв политически апаш с пот на лицето „работи“, за да посъбере всеки път мнозинството и да получи възможност във всеки момент да се спаси от каквато и да е отговорност. Именно това обстоятелство отблъсква всеки поне малко уважаващ себе си политик и изобщо мъжествения човек от такава дейност. Всяко нищожество е радостно да постъпи по този начин. От наша гледна точка нещата са ясни: който не иска да носи лична отговорност за действията си и търси прикритие за себе си, той е страхлив негодник. А когато ръководителите на нацията се завербуват от такива нещастни страхливци, то рано или късно ще се наложи скъпо да се заплати за това. Нещата достигат дотам, че нямаме мъжеството да предприемем някакво решително действие, и по-скоро предпрочитаме да се примирим с всеки позор и безчестие, отколкото да намерим в себе си силата за необходимото решение. Нима няма

човек, готов да отдаде личността си и главата си за предприемане на решителната крачка.

Защото едно трябва да се помни и да не се забравя: мнозинството и тук не може да замени единицата. То е не само представител на глупостта, но и на страхливостта. Съберете на едно място сто глупаци и няма да получите от всички взети заедно един умник. Съберете на едно място сто страхливеца и като резултат няма да получите едно героично решение.

Но колкото намалява отговорността на отделния ръководител, толкова повече расте броя на типовете, които, не притежавайки минимални данни, но въпреки всичко се чувстват призвани да дадат на разположение на народа своите безсмъртни таланти. Много от тях нямат търпение най-накрая да им дойде реда. Те правят дълга опашка и наблюдават със смъртна тъга колко бавно съдбата ги приближава до реда им. Затова се радват на всяка смяна на личности в учреждението, в което те се стремят да попаднат. Те са благодарни на всеки скандал, който може да изгони от стоящите пред тях в края на опашката няколко конкурента. Когато някой от щастливците, рано попаднал на топло местенце, не желае толкова скоро да се раздели с него, останалите гледат на това като на нарушение на свещените традиции и общата солидарност. Тогава започват да се сърдят и да водят непоклатима борба даже и с най-безсрамни средства до момента, докато им се удаде да прогонят конкурента от топлото местенце, което сега трябва да премине в други ръце. Низвергнатият кумир вече няма толкова скоро да попадне на същото място. Когато тази фигура е свалена от поста, ще ѝ се наложи отново да застане в края на опашката, ако там не се вдигне олелия и ругатня, които ще попречат отново да се заеме ред.

В резултат на това се наблюдава бърза смяна на личности на важни държавни длъжности. Резултатите винаги са неблагоприятни, а понякога направо катастрофални. Най-често се оказва, че не само глупакът и неспособният падат в жертва на обичаите, но също и способен човек, доколкото изобщо съдбата позволява на такъв човек да попадне на ръководен пост. Срещу способния ръководител веднага се образува фронт. Как може, та нали той не излязъл от „нашите редове“. По принцип нищожните хорица искат да бъдат само в собствената си компания. Те разглеждат като общ враг всеки човек с ум, способен сред нулите да играе ролята на единица. В тази област инстинктът им на самосъхранение е особено изострен.

В резултат на това неизбежно се достига до прогресивно умствено обедняване на ръководните слоеве. Какъв е резултатът за нацията и държавата разбира всеки лесно, само обаче ако не принадлежи към този вид „вождове“.

На света може трудно да се намери друг принцип, който, говорейки обективно, би бил толкова неправилен, както принципът на парламентаризма.

Не говорим вече за това, при какви условия протичат самите избори за господа народни представители, с какви средства те достигат високото си звание. Само в съвсем малко случаи изборите са действително резултат на общото желание. Това е вече ясно само от факта, че политическото разбиране на широките маси съвсем не е толкова развито, че те сами да могат да изразят политическото си желание и да изберат за това подходящи хора.

Онова, което постоянно определяме с думите „обществено мнение“, само в малка степен почива на резултатите на собствения опит или знания. По-голямата част от така нареченото „обществено мнение“ е резултат на така наречената „просветителска“

работа.

Религиозната потребност само по себе си е заложена дълбоко в душата на човека, но изборът на религия е резултат на възпитанието. Политическото мнение на масите е само резултат от обработването на душите и на разума им — обработка, която често се провежда с напълно невероятна настойчивост.

Най-голямата част на политическото възпитание, което в случая много точно се определя с думата пропаганда, се пада на пресата. На първо място именно тя извършва тази „просветителска“ работа. В този смисъл тя представлява училище за възрастни. Проблемът е, че „преподаването“ в дадения случай се намира не в ръцете на държавата, а често в ниски сили.

На пресата ѝ се удаваше само за няколко седмици да изкара на бял свят никому неизвестни подробности и имена, с вълшебна пръчица да накара широките маси да свържат невероятни надежди с тези имена, с една дума, да им създаде такава популярност, която никога не се е изтривала по отношение на големите личности. Имена, за които само преди един месец никой не е чувал или е чул от слухове, получаваха огромна известност. В същото време стари и изпитани дейци от различни области на държавния и обществен живот като че ли умряха за общественото мнение или ги засипаха с такова количество гнусни клевети, че имената им за кратко време се превръщаха в символ на нечувана низост и мошеничество. Трябва да видите този долен еврейски маниер: изведнъж сякаш с един замах на вълшебна пръчка започва да се излива кал върху честния човек; не остава нито една долна клевета, която да не се стовари върху главата на тази невинна жертва; трябва отблизо да се запознаете с този метод на политическо убийство на противника, за да се убедите колко са опасни тези вестникарски негодници.

Тези журналисти-разбойници не пренебрегват нито едно средство, което би им послужило да постигнат мръсната си цел.

Те ще се помъчат да проникнат до най-големите семейни интимности и няма да престанат с гнусните си търсения, докато не намерят някаква дреболия, която ще раздуят стократно и ще използват, за да нанесат удар на нещастната си жертва. А ако въпреки всичките си издирвания не намерят нито в обществения, нито в личния живот на противника си нищо, което би могло да бъде използвано, тогава тези негодници прибегват към някаква измислица. При това те са твърдо убедени, че дори да последват хиляди опровержения, все пак нещо ще остане. От многото кал все нещо остава върху жертвата. При това тези мерзавци никога не действат така, че мотивите им да могат лесно да се разберат и разобличат. Боже, опази! Те винаги се правят на сериозни и „обективни“. Започват да приказват за задълженията на журналиста и разни подобни. Нещо повече, заговорват за честта на журналиста — особено ако получат възможност да се изкажат на заседания, на конгреси и конференции, т.е. използват всички сборища, на които тези насекоми се събират в особено голямо количество. Именно тези негодници формират две трети от така нареченото обществено мнение. От тази мръсна пяна след това изплува парламентарната Афродита.

За да се разкрие целия този спектакъл, трябва да се напишат томове. Но на мен ми се струва, че на човек му е достатъчно дори повърхностно да се запознае с тази преса и с този парламентаризъм, за да разбере колко е безсмислена цялата институция.

Най-характерното за демократическия парламентаризъм е, че на определена група

хора — да речем на 500 депутата, напоследък и депутатки, — се предоставя окончателното разрешаване на всички възникващи проблеми. Всъщност те самите представляват правителството. Ако от тях се избира кабинет, на който се възлага ръководството на държавата, то това се прави само за пред хората. На практика това така нареченото правителство не може да направи нито една крачка без да си осигури предварителното одобрение на общото събрание. Но по този начин то се освобождава от всякаква реална отговорност, тъй като в последна сметка решението зависи не от него, а от парламентарното мнозинство. Във всеки отделен случай това правителство е само изпълнител на волята на мнозинството. За политическите способности на правителството всъщност се съди само по това, доколко изкусно то умее да се приспособява към волята на мнозинството или го привлича на своя страна. Но по този начин от висотата на истинско правителство стига до положението на просяк, който моли за милостиня мнозинството. На всеки е ясно, че най-важната задача на правителството е от време на време да си изпросва милостиня от мнозинството на парламента или да се грижи да си създава друго по-благоклонно мнозинство. Ако това се удаде на правителството, то ще може да продължи да управлява, но ако не му се удаде, ще трябва да си отиде. Правилността или неправилността на намеренията при това не играе никаква роля.

Но именно по този начин практически се унищожава всяка негова отговорност.

Към какви последици води всичко това се вижда от следното:

Съставът от петстотинте избрани народни представители от гледна точка на професията им, не говоря за способностите им, е твърде пъстър. Никой няма да повярва, че в избирателните урни израстват с десетки или стотици истинските държавни дейци. Всички знаят, че бюлетините се подават от избирателите, които можеш да подозираш в каквото си искаш, само не и в излишък на ум. Въобще трудно е да се намерят достатъчно резки думи, за да се заклеим тази нелепост, че гениите се раждат от всеобщи избори. Първо, истинските държавни дейци се раждат само веднъж в страната през големи периоди от време и, второ, масите винаги имат напълно определено предубеждение точно срещу всеки макар и малко изтъкнат ум. По скоро слонът ще мине през ухото на иглата, отколкото великият човек ще бъде „открит“ по пътя на изборите.

Личностите, които по възможности са над златната среда, в повечето случаи сами си прокарват пътя си към арената на световната история.

Какво става в парламента? Петстотин човека от златната среда гласуват и разрешават всички най-важни въпроси, касаещи съдбата на държавата. Те назначават правителство, което след това във всеки отделен случай трябва да получава съгласието на просветеното мнозинство. По този начин всяка политика се прави от петстотинте.

В повечето случаи тази политика се води по техен образ и подобие.

Но ако оставим настрана въпроса за степента на гениалност на тези петстотин народни представители, помислете само колко са различни онези проблеми, които чакат своето разрешаване от тези хора. Представете си само, какви различни ситуации възникват пред тях и веднага ще разберете колко е непригодно такова правителствено учреждение, в което последната дума се предоставя на масовото събрание, където едва малцина притежават истински знания и опит в разрешаването на възникналите въпроси. Всички наистина важни икономически въпроси се поставят за разрешаване, в

което едва една десета от членовете имат някакво икономическо образование. Но нали това означава да предоставиш съдбата на страната в ръцете на хора, които нямат и елементарни предпоставки за разрешаването на тези въпроси.

Така стоят нещата с всички въпроси. Какъвто и въпрос да възникне, той ще бъде решаван от мнозинство хора без знания и умения. Защото съставът на събранието си остава един и същ, докато подлежащите на обсъждане въпроси се променят всеки ден. А всъщност е невъзможно да се предположи, че едни и същи хора разполагат с достатъчно сведения, да речем, и по въпросите на транспорта, и по въпросите на висшата външна политика. В противен случай трябва да предположим, че имаме работа изключително с универсални гении, а добре е известно, че истинските гении се раждат може би един път на сто години. В действителност в парламентите има не „умове“, а само крайно ограничени хора, дилетанти с големи претенции, интелектуален сурогат най-ниско качество. Само с това може да се обясни онова нечуто лекомислие, с което тези господа често разсъждават /и разрешават/ за проблемите, които биха накарали и най-големите умове доста да се позамислят.

Изключително важни мероприятия, имащи огромно значение за цялата бъдеща държава и нация, се разрешават от господата парламентаристи сякаш става дума не за съдбата на цяла раса, а за партия домино.

Естествено би било съвършено несправедливо да се предположи, че всеки от депутатите предварително се е родил с атрофирано чувство.

Но сегашната система принуждава отделния човек да заема позиция по въпроси, по които той изобщо не е сведущ и с това постепенно го развращава. Никой не би се осмелил открито да каже: господа депутати, аз мисля, че по еди-кой си и по еди-кой си въпрос ние нищо не разбираме и поне аз лично заявявам, че не разбирам. Дори и да се намери такъв човек, все едно това няма да помогне. Подобна откровеност би била напълно неразбираема. За такъв човек ще кажат, че е честно магаре, но на едно магаре не бива да се позволява да изпорти цялата игра. А, който познава характера на хората, ще разбере, че в такова „издигнато“ общество няма да се намери никой, който да е съгласен да прослави най-глупавия от всички събрали се. В някои среди честността винаги се смята за глупост. По този начин дори и да се намери сред депутатите един честен човек, той постепенно също тръгва по утъпкания път на лъжата и измамата. В последна сметка всеки съзнава, че каквато и позиция да заеме един от тях нещо няма да се промени. Именно осъзнаването на това убива всеки честен порив, който понякога възниква у някой от тях. И, за да се утеши, той си казва, че още не е най-лошият депутат, и участието му в висшето събрание помага да се избегне голямата злина.

Може би ще ми възразят, че макар отделния депутат да не е компетентен по един или друг въпрос, то неговата позиция се обсъжда и определя в парламентарната група, която политически ръководи и дадането лице, а фракцията била имала свои комисии, които събирали материал от компетентни лица и т.н.

На пръв поглед това изглежда така. Но тук възниква въпросът защо тогава се избират петстотин души, щом на практика необходимата компетентност, която фактически определя вземаните решения, притежават само малцина. Да, ето в това е същината на въпроса.

Там е работата, че идеалът за съвременен демократичен парламентаризъм е не събрание на мъдреци, а тълпа идейно зависими кръгли нули, които могат да бъдат водени в определена посока толкова по-лесно, колкото са по-ограничени. Днес само в

този дух се осъществява така наречената партийна политика — в най-лошия смисъл на тази дума. И само благодарение на това стана възможно истинският диригент винаги внимателно да се крие зад кулисите и никога да не може да бъде привлечен към лична отговорност. Така се получава, че за най-вредните за нацията решения не негодникът, натрапил фактически това решение, а цялата фракция.

Но по такъв начин всяка реална отговорност отпада, тъй като тя се свежда само до задълженията на отделното лице, а не на цялата парламентарна говорилня.

Тази институция може да привлича само фалшивите, които се боят от бога като дявол от тамян. А за всеки честен и пряк политик, готов да носи винаги лична отговорност за своите действия, тази институция може да бъде само омразна.

Ето защо този вид демокрация стана оръжие на расата, която по вътрешните си подбуди не може да не се страхува от бога сега и всякога.

А. Хитлер, „Моята борба“; □ Със съкращения.

□

Превод от немски - Петър Калъпчиев, 2001 (пълни авторски права).
